

VIVIAN MAIER / STEPHAN VANFLETEREN : Capturing Life, 08/05/2021 - 10/07/2021

Cultuur.

Stephan Vanfleteren kruist de lenzen met straatfotografe Vivian Maier

zeno. | 22

'Voor deze foto's was veel durf nodig'

Het is een hele eer, vindt fotograaf Stephan Vanfleteren, om vanaf 11 mei in een bijzondere dubbelexpo de muren van Gallery Fifty One met de Amerikaanse straatfotografe Vivian Maier te mogen delen. 'Het was doodzonde geweest als haar werk verloren was gegaan.'

Tekst ELS MAES / beeld STEPHAN VANFLETEREN EN VIVIAN MAIER

"Twee gemiste foto's", zo luidt de eindbalans van Stephan Vanfleteren wanneer we na een korte wandeling door het Antwerpse stadscentrum aan Gallery Fifty One arriveren. Er was de Briek Schotte-lookalike op een bankje in het park, en een dronken man aan de tramhalte die zijn meest fotogenieke middelvinger opstak net toen we passeerden. Twee momenten, die niet voor de eeuwigheid werden vastgelegd. De fotoestelloze fotograaf kan ermee leven. "Dat heb ik moeten leren, om af en toe rust te vinden", zegt Vanfleteren. "Als ik een camera vast heb, dan is dat met een vastomlijnd doel. Maar zonder toestel wil ik gewoon mijn omgeving in me opnemen en ontspannen. Als ik zo'n beeld misloop wanneer ik niet aan het werk ben: *tant pis*."

Bovendien is het voor Vanfleteren al een tijd geleden dat hij zijn lens op het straatleven richtte. "Ik voel de honger om me weer eens met straatfotografie bezig te houden, maar daar heb ik een specifiek project voor nodig, waarin ik me met volle intensiteit kan verdiepen. Zoals de beelden die ik in Charleroi maakte (*'Il est clair que le gris est noir'*, in opdracht van het fotomuseum in Charleroi, red.), maar dat is alweer zeven jaar geleden. ▶

VIVIAN MAIER

- New York, 1926 - Chicago, 2009
- werkte als nanny, hulde zich op straat in mannenkleden
- haar werk werd pas na haar dood bekend

STEPHAN VANFLETEREN

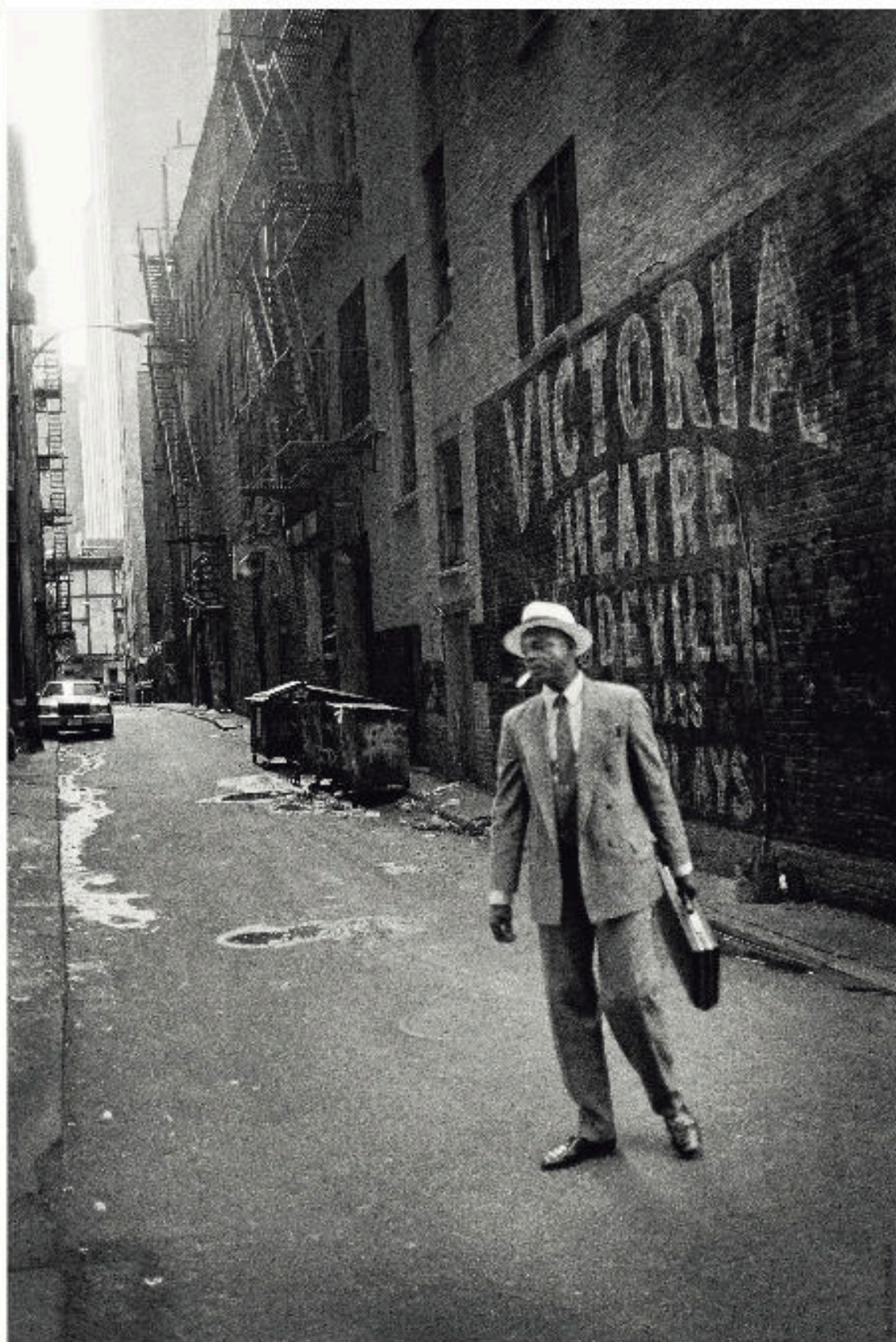
- 1969, Kortrijk
- won prijzen bij World Press Photo
- medeoprichter van Hannibal Books
- wordt sinds 2020 vertegenwoordigd door Gallery Fifty One

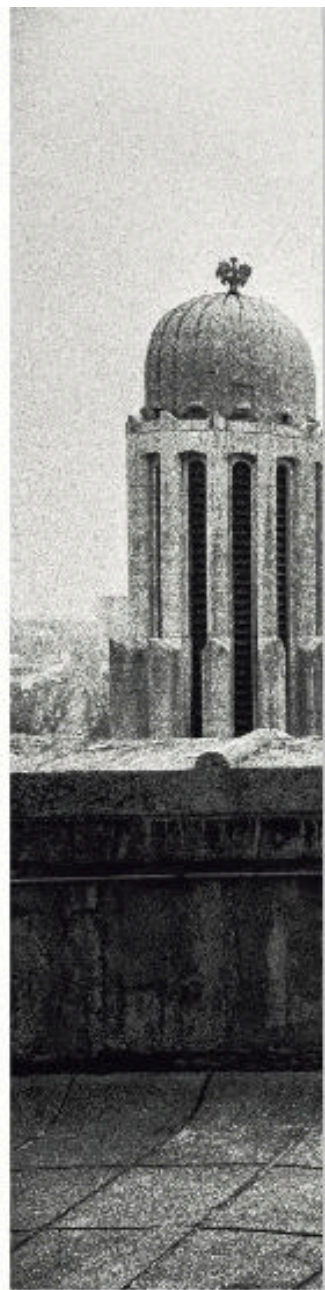
Vivian Maier, Randolph street, Chicago, 1997.

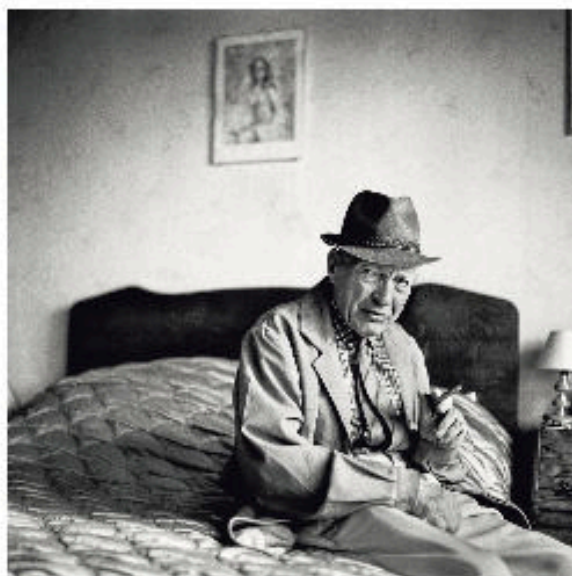
© ESTATE OF YVONNE HARRIS, COURTESY MALGOFF, COLLECTION AND HOWARD GREENBERG GALLERY, NEW YORK

Stephan Vanfleteren, **New York, 1992.**

Vivian Maier, **Untitled, 1954.**

Stephan Vanfleteren, **Georges, Brussel, België, 2006.**

Vivian Maier, **Chicago, Illinois, midden 1960.**

Stephan Vanfleteren, **Wind, Koekelberg, Brussel, 2000.**

Stephan
Vanfleteren,
Chaussures,
Duinkerke,
Frankrijk,
1990.

Vivian Maier,
**At the
Balaban&Katz
United Artists
Theater, Chicago,
Illinois, 1961.**

“Terwijl straatfotografie voor mij als twintiger juist heel belangrijk was. Ik dacht destijds dat ik de rest van mijn leven niets anders zou doen.”

Een mooie selectie van dat ‘oudere’ werk van Stephan Vanfleteren wordt in Gallery Fifty One getoond in een originele combinatie met de straatfotografie van Vivian Maier, een van de meest tot de verbeelding sprekende artiesten uit de 20ste eeuw. Al duurde het tot 2007 voor haar werk werd ontdekt.

KINDERMEISJE

De mythe van Maier is ondertussen over de hele wereld gekend: de Frans-Amerikaanse vrouw werkte haast haar hele leven als kindermisje bij gezinnen in New York en Chicago en trok in haar vrije uren de straat op met haar Rolleiflex-camera. Haast dagelijks documenteerde ze zo het stadsleven van de jaren 50, 60, 70, terwijl niemand het resultaat van haar geheime ‘hobby’ ooit te zien kreeg. Haar volledige inboedel belandde op een veiling toen een opslagplaats werd leeggehaald, wegens achterstallige huur.

Zo stootte John Maloof, een jonge amateur-historicus, eerder stoemelings (en voor het luttele bedrag van 400 dollar) op een schatkist met meer dan 100.000 negatieven, prints, en onontwikkelde filmrolletjes. Maloof maakte de documentaire *Finding Vivian Maier*, en liet de wereld met het bijzondere oeuvre kennismaken.

Maier overleed op haar 83ste berooid en eenzaam in een verzorgingshuis, haar werk wordt vandaag wereldwijd in de meest prestigieuze galeries verkocht.

Tot zover het sprookje. Zijn we vooral in de ban van het werk of van het leven van Vivian Maier? Vanfleteren is resoluut: “De kwaliteit van haar werk overstijgt de romantische mythe. De eerste keer dat ik haar foto’s zag, vond ik dat direct verpletterend goed. Puur op basis van de anekdotiek, zou haar werk niet zo’n hoge vlucht hebben genomen. Het is wonderlijk dat er plots zo’n zonderlinge figuur is opgedoken die een plaats in de fotogeschiedenis verdient naast de grote namen als Robert Frank, Diane Arbus en William Klein. Ik vind het een hele eer dat ons werk nu samen getoond wordt.”

Wat Vanfleteren in Maier’s werk bewondert, is de durf. “Omdat ik weet hoeveel moed deze vorm van fotografie vergt. Fotografieren op een publieke plek is in zekere zin een agressieve, opdringerige daad. Als je je niet goed voelt of onzeker bent, dan lukt het niet.”

Bovendien kan Vanfleteren aan Maier’s beelden zien hoe dicht zij haar onderwerpen durfde te benaderen, want hij kent de standaardlens van een Rolleiflex als geen ander. “Ik heb ook vele jaren met een Rolleiflex gewerkt, het is het analoge toestel waar ik het meeste heimwee naar heb.”

‘Onhandig en fragiel, maar meedogend en indrin-

Stephan Vanfleteren, *Boys Underground, London, UK, 1989*.

gend’, zo omschrijft Vanfleteren zijn oude Rolleiflex in zijn boek *Present*. Het is een toestel dat je op je buik draagt, zodat je van bovenaf in de zoekker kunt kijken, en je gezicht dus niet achter je camera kunt verstoppen.

“Je kunt mensen in de ogen kijken of met hen praten terwijl je een beeld schiet. Het is een heel directe manier van fotograferen. Ik hou ervan om letterlijk en figuurlijk heel dicht bij de mensen te komen. Maar over Maier weten we dat ze juist erg timide was, dus dat vind ik fascinerend. Dat ze via die camera toch een connectie vond met de mensen en de wereld om haar heen. Ik zie in haar beelden vooral onbevangenheid, en een oprechte interesse voor de mens. Ze fotografeert spelende kinderen in een arme buitenwijk en dames in een chique

**‘FOTOGRAFEREN OP
EEN PUBLIEKE PLEK IS
EEN AGRESSIEVE,
OPDRINGERIGE DAAD.
ALS JE JE NIET GOED
VOELT OF ONZEKER BENT,
LUKT HET NIET’**

STEPHAN VANFLETEREN

winkelstraat met dezelfde nieuwsgierigheid.”

Wat een artiest bezielt om werk te creëren en het nooit met een publiek te delen, blijft een raadsel. Er wordt wel eens geopperd dat Maier helemaal niet wilde dat haar foto’s - als een soort intiem dagboek - getoond zouden worden.

Vanfleteren: “Laten we toch vooral blij zijn dat we van dit prachtige werk kunnen genieten; het was doodzonde geweest als dit alles verloren was gegaan. Naar mijn gevoel wilde Vivian Maier niet graag in de belangstelling staan met haar werk. Ik denk dat ze in het begin puur uit plezier en interesse fotografeerde, maar dat het gaandeweg iets dwangmatig is geworden. Op het einde van haar leven verzamelde ze alles, van geluidsopnames tot lege blikjes. Eigenlijk is fotograferen ook een vorm van *hoarden*, je probeert krampachtig om mensen en momenten bij te houden. Dat is juist het wonderlijke van straatfotografie. Bij elk beeld weet je: deze exacte constellatie is uniek. Een vrouw die oversteekt, een auto die stopt, een veranderende schaduw: een fractie van een seconde later is dat moment voorbij en het komt nooit meer op die manier terug.”

Capturing life, Vivian Maier >< Stephan Vanfleteren. Van 11 mei tot 10 juli in Gallery Fifty One, Zirkstraat 20, Antwerpen. gallery51.com

Vivian Maier, **Chicago, Illinois, US, April 1977.**

Stephan Vanfleteren, **Brussel, België, 2004.**

Vivian Maier, **Canada, 1950.**

